

Aare Rüütel: inimesi kaob igas vanuses ja aastaajal

Räpina tüdruku Kristina Reetmarie õnnelikult lõppenud kadumisloos oli oma osa ka sihtasutusel (SA) Kadunud, mis aitab kaasa teadmata asukoha inimeste otsimisele, aga ka taoliste muretekitavate olukordade vältimisele. Koidule antud intervjuus kinnitab SA Kadunud juhatuse esimees ja tegevjuht AARE RÜÜTEL, et iga kadumisuhtum on eriline.

Esmaspäeval selgus hea uudis: mitmeid päevi kadunud olnud Räpina tüdruk Kristina-Reetmarie leiti elusa ja terve. Missugune roll oli sihtasutusel Kadunud tüdruku leidmisel?

Sihtasutus Kadunud püüab jõudumööda kõigi meedias ja sotsiaalmeedias avaldatud kadunud inimeste otsimisteateid ja infot edasi jagada sihtasutuse Facebooki lehe ja kodulehe www.kadunud.ee kaudu. Näiteks teadet Kristina-Reetmarie otsimise kohta nägi sihtasutuse Facebooki lehe andmeil 43 120 inimest.

Info vahendamine kadunud inimeste otsingutel ongi sihtasutuse Kadunud peamine tegevus. Kui kadunud inimese lähedased otse meie poole pöörduvad, siis on meil võimalik neile nõu ja jõuga ka rohkem abiks olla.

Missugused mõtted tekkisid kõige enne, kui kuulsite Kristina-Reetmarie kadumisest? Kas tundus, et tegemist on lapse tüüpilise kadumislöögiga?

Iga kadumisuhtum on eriline, antud juhtumil puhul äratas tähelepanu politsei teade, et Kristina elu võib olla ohus. Usun, et see aitas oluliselt kaasa politseile infot jagavate inimeste arvule.

Kuidas ja millal tekkis üldse mõte SA Kadunud loomiseks, kas see on esimene sedalaadne ühendus Eestis? Kas selliseid organisatsioone tegutses ka välisriikides?

Mõte sellise keskkonna loomisest internetis, kus saaks avaldada ning koguda infot inimeste kadumisuhtumite puhul, tekkis aastal 2000, kui ühe Tallinnast Paide poole hääletanud tüdruku sõbrad tema otsimiseks suutsid internetis suuremat sorti otsingud korraldada. Viibisin ise siis Rootsist ja seal raamatukogus arvuti taga esimesed mõtted paberile pandud said. Paberilt reaalsusse hakkasid need mõtted jõudma 2008. aastal, kui selle ideega liitus minu paari-mehe krimka ajast, Peeter, kes toetas rahaliselt esimese kodulehe tegemist ning kellega koos me ka esimesi juhtumite asusime uurima. Sarnaselt infot vahendavaid organisatsioone on paljudes riikides, raha tõese ja tulemuseni viiva info

andjale pakutakse välja minu teada veel vaid Ameerikas ja Austraalias.

Kes olete erialalt ja millised varasemad kogemused ja teadmised aitavad teil SA-d Kadunud juhtida?

Olen õppinud elus paar eriala töesti. Töös, mida täna teen, aitab mind kogemus miilitsa ja hiljem politsei ajast kriminaaljälituses ja eriuksuses. Samuti olen mõned aastad õppinud ja töötanud välismaal ihukaitsjana, mis sellel ajal hõlmas endas muuhulgas ka oma kliendi võlglaste asukohtade kindlakstegemist. Kokku on sellist tegevust tänase seisuga üle 20 aasta.

Mitu kadumisuhtumit on praegu olnud SA-l Kadunud menetluses, palju inimesi on leitud ning kui palju elusana?

Kõik juhtumid, millega oleme aastast 2008 rohkem tegelenud kui vaid lähedastele nõu andmine, on meil büroos kaardi peal märgitud 48, kusjuures täpselt pooled inimesed on tänaseni leidmata.

Mis on üldse kadumiste sagedasemad põhjused ja kas on teada, mis vanuses inimesi kõige enam kaob ja kas rohkem mehi või naisi?

Võin öelda oma kogemuse põhjal, et inimesi kaob igas vanuses ja aastaajal. Üks sagedasemaid põhjuseid on loodusesse ära eksimine või looduses viibides juhtuv terviserike, seejärel vanemad inimesed, kes on pandud vanadekodudesse ja sealt välja minnes ei mäleta, kus nad on ega leia teed tagasi.

Vähe kirjutatakse, kuid kõige rohkem on minu arvates selliseid ühe-kahekolmepäevaseid kadumisi, kus lapsed on sõprade või tuttavatega ega teata sellest oma lähedastele, kes siis meeletult neid Facebookis taga otsivad ning mõne päeva pärast kontakti nendega saavad ja otsimiskulutused maha võtavad.

Kas inimese kadumisest peab esmalt teatama politseisse või päästetee-nistusse või võib ka pöörduda otse SA Kadunud poole?

Igal juhul on mõtet teatada kadumisest politseisse ja seda võimalikult varakult, politseil on tänapäeval teatud liiki infole väga kiire li-

Foto erakogust

SA Kadunud juhatuse esimees ja tegevjuht Aare Rüütel.

Monika Kuzmina,

SA Kadunud kommunikatsioonijuht:

Liitusin sihtasutusega Kadunud 2012. aasta alguses. Miks? Ma pole kunagi suutnud lihtsalt pealt vaadata, kui minu ümber toimub midagi halba ning mul on suur sise-mine vajadus elu enda ümber paremaks muuta ja oma panus anda. Pärast poliitikuameti mahapanemist otsisin kaua organisatsiooni, kus vabatahtlikuna kaasa lüüa ning kui tehti ettepanek liituda sihtasutusega Kadunud, kaalusin ohte ning võtsin pakkumise vastu. Mis puudutab aga kadumisuhtumeid, siis ma olen ka ise noorena üles otsinud oma isa, kellest ma teadsin vaid tema nime, ning samuti oma õe, kellega meid varajases lapsepõlves lahutati.

Kas see töö hirmutab mind? Ei hirmuta! Mind hirmutavad hoopis need inimesed, kes kurjust nähes midagi ette ei võta.

gipäas, mida sihtasutusel pole ning mis aitab kiiresti saavutada mingisuguse ülevaate kadumise asjaolude hindamiseks ja otsustamiseks edasise tegevuse üle. Alati võite pöörduda kohe ka sihtasutuse poole, kontaktid leiate meie kodulehelt www.kadunud.ee Sihtasutus ei küsi nõustamise, info vahendamise ja jagamise eest raha. Juhul, kui aga soovitakse spetsiifiliseid teenuseid, näiteks paralleelselt politseiga otsinguid või uurimist läbi viia, siis need tööd ostab sihtasutus sisse eriala spetsialistidelt ning need on paraku tasulised.

Kuivõrd võib öelda, et üks elementaarne nõu-anne kadumise vältimiseks on laetud mobiiltelefoniga kaasavõtmine? Aga küllap on tehnilisi vahendeid veelgi, mis kergendavad kadunu ülesleidmist?

Laetud mobiiltelefonist on alati abi, veelgi parem, kui selle telefoni sees olev kaart oleks lepinguliselt kellegi teise pereliikme nimele vormistatud ja nii kogu perekonna telefoni kaardid, siis saab näiteks lapse

kadumise puhul see, kelle nimel on mobiiloperaatori leping, vähemalt mingis osas kohe ja lihtsamalt informatsiooni. Meie kaudu on võimalik saada näiteks vanematele inimestele, kellel on välja minnes kalduvus ära eksida, käe peal kantava asukohta näitava kella, mis teavitab tema hooldajat juhtudel, kui inimene kas kukub või kui kellarihma proovitakse avada.

Eestlased on suhteliselt kinnised inimesed, oma plaanidest pole alati kombeks rääkida. Kas see võib suurendada ka kadumisuhtumeid?

See suurendab kindlasti. Teatavasti on inimesel õigus privaatsusele ega ole kohustust oma asukohast teada anda, mistõttu ongi palju selliseid juhtumeid, kus inimesega tegelikult on kõik korras ja ta on ära sõitnud, kuid jätnud kõigile lähedastele sellest teatamata. Selline käitumine toob kaasa palju muret temast hoolivatele inimestele ning aja kulutamist teadusaamiseks, kas temaga on kõik korras või mitte, ärasõitnud ja sellest rääkimata jätnud inimesele aga ei too sel-

line käitumisviis kaasa mingisugust vastutust. Täna näiteks teeb küll politsei kindlaks, et kellegi kadunud poeg asub välisriigis X ning seejärel teavitab vanemaid, et poja asukoht on kindlaks tehtud, et selline oli tema (poja) soov ja asukohta nad ei avalda.

Mõnikord tekib konflikt perekonnas või töökohas ja sellega kaasneb soov olla mõneks ajaks üksinduses või sõita teise riiki. Isikutele, kellega on vastuolud tekkinud, ei soovita aga sellest teada anda ja seda näiteks tagakiusamise kartuses. Nii võidakse aga inimest kadunuks pidada. Mida soovitate juhul, kui on soov mõneks ajaks senisest keskkonnast eemalduda, kuid ei taheta, et teid siiski kadununa taga otsitaks?

Meie soovitus oleks sellisel juhul valida endale keegi usaldusväärne ja kindel kontaktisik, kes saab olla kontaktis teiega ning vahendada infot näiteks juhul, kui lähedased pöörduvad mures politsei poole. See hoiaks ära palju teadmatuset tulenevat valu ja ka politsei ressursi kulutamist.

Kui suur on SA Kadunud meeskond ja kuidas on võimalik saada selle ühenduse toetajaliikmeks? Kas toetajaliikmeid on ka Põlvamaal?

Meeskond on praegu väike, kuid sihtasutuse Kadunud eesmärk on, et meil oleks Eestimaa igas vallas vähemalt üks meeskonnaliige, kaasa arvatud ka Põlvamaa valdades. Lisaks on meil üle 40 vabatahtliku otsija, kes soovivad abiks olla metsaotsingutel. Toetajaliikmeks võib olla iga inimene või ettevõtte, kes soovib kaasa aidata, et meie tegevus aitaks lahendada inimeste kadumisi või neid ette ära hoida. Kõik huvitatud on oodatud meiega ühendust võtma.

Teie paremaks käeks SA-s Kadunud on kaasa Monika Kuzmina. Mis ajendas teda ühenduse tegemises kaasa lööma? Kas see tegevus pole naise jaoks liiga ohtlik?

Monika panus sihtasutuse Kadunud on hindamatu. Tema lõi sihtasutusele nii uue veebikeskkonna kui sotsiaalmeediakanalid, nagu Facebook ja blogi, mida meil varem üldse polnud ja mis on andnud kadumisuhtumite kohta info laiemalt jagamisele lausa uue hingamise. Koos tema abilise Kristiga jõuavad nad silma peal hoida kogu meedias avaldatud kadumisuhtumitel ja selle infoga ka operatiivselt edasi tegeleda, nagu vastavalt vajadus on.

Kui sageli on kadumisteemaga tegelemine teile magamata öid põhjustanud?

Eks ta ikka ole, võtame juba puhtpraktilistel põhjustel, kui sõita komanderingusse näiteks kasvõi teiegi maakonda, siis tõusen juba kella nelja ajal, et varakult kohal olla ja päev maksimaalselt ära kasutada. Olen näiteks Ida-Virus lõpetanud inimestega rääkimisi ka kella 12 paiku öösel, siis tagasi Tallinna, korrastan tehtud märkmeid... seda muidugi mitte väga sageli. Nüüd sellele tagantjärele mõeldes ei ole seesugune ületöötamine olnud piin, vaid pigem põnevus.

Mõnegi kadumisuhtumit taga on kuritegu. Kas, kui kadunu on leitud ning hakkab kurjategija kindlaks tegemine ja jälitamine, saavad SA Kadunud aktivistid vabatahtlikena selles protsessis osaleda?

Iga kadumisuhtum on eriline, sellepärast ei saa sellele üldiselt vastata. Küll arvan, et kui juhtumipõhiselt asjad õigesti organiseerida, siis kindlasti saavad.

Te juhite ka firmat FindMe. Millega ettevõtte tegeleb ja on ta ka toetavaks jõuks sihtasutusele Kadunud?

FindMe OÜ on juurdlusbüroo, mis jagab oma oskusi põhiliselt kolmes suunas: üks on internetikeskkonda jäänud digitaalse jälje analüüsimine ning digitaalsete andmete kaitsmine nende krüpteerimise teel; teine on läbirääkimiste pidamine ja vahendamine ning kolmas on detektiiviteenus, mille hulka kuulub nii inimeste tagaotsimine kui näiteks võistlevas menetluses asitõendite paralleelne kogumine ametiasutustega. Vastavalt võimalustele toetame loomulikult sihtasutuse Kadunud tegevust.

Kas ametialast ja ühiskondlikku tegevust silmas pidades võib teid sisuliselt nimetada eradektektiiviks?

Ma arvan, et võib, asjandest tuleb ikka rääkida nii, nagu need on ja neid nimetada nende õigete nimedega.

Sihtasutus Kadunud
24/7 infotelefon
+372 661 6776
info@kadunud.ee
www.kadunud.ee

Intervjuu

Küsis Jaan-Ivo Lukas